

KU LEUVEN

L U C A S

Dak- en thuisloosheid bij kinderen

cijfers, oorzaken en ingrediënten van
succesvolle aanpak

Prof. dr. Koen Hermans

Dakloosheid definiëren ahv ETHOS

- (t)huis : drie aspecten
 - Fysiek : een behoorlijke woonst
 - Sociaal : huis biedt privacy en mogelijkheid om sociale relaties te onderhouden
 - Legaal : eigen, exclusief ‘bezit’ of ‘verhuur’ of ‘domicilie’

European typology of homelessness and housing exclusion

- 4 hoofdcategorieën of situaties
 - Dakloosheid
 - Thuisloosheid
 - Onzekere huisvesting
 - Ontoereikende huisvesting

		Operationele categorie	Leefsituatie	Definitie
Conceptuele categorie	DAKLOOS	1 Mensen zonder vaste verblijfplaats	1.1 Openbare ruimte of open lucht	Leven op de straat en in openbare ruimte, zonder vaste verblijfplaats
		2 Mensen in noodopvang	2.1 Nachtopvang	Mensen zonder vaste verblijfplaats die gebruik maken van de nachtopvang, laagdrempelige opvang
	THUISLOOS	3 Mensen in opvang voor thuislozen	3.1 Passantenverblijf	Opvang voor kortdurend verblijf
			3.2 Tijdelijke huisvesting	
			3.3 Huisvesting als overbruggingsperiode	
		4 Mensen in vrouwenopvang	4.1 Blijf-van-mijn-lijf huizen vrouwenopvang	Opvang voor vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld, bedoeld voor kortdurend verblijf
		5 Mensen in opvang voor asielzoekers en immigranten	5.1 Tijdelijke opvang / Asielzoekerscentrum (AZC) 5.2 Pension voor seizoensarbeiders	Immigranten in Asielzoekerscentra of tijdelijke opvang door hun verblijfsstatus
	6 Mensen die binnenkort uit een instelling komen	6.1 Penitentiaire inrichting 6.2 Medische instellingen (inclusief afkickcentra, psychiatrische ziekenhuizen etc) 6.3 Jeugdinrichtingen	Geen huisvesting beschikbaar vóór vrijlating Blijven langer door gebrek aan huisvesting Geen geïdentificeerde huisvesting (bijvoorbeeld door 18 ^e verjaardag)	
	7 Mensen die langdurig hulp krijgen (vanwege dakloosheid)	7.1 Woonzorg voor oudere daklozen 7.2 Begeleid wonen voor mensen die dakloos zijn geweest	Langdurige verblijfplaats voor mensen die dakloos geweest zijn (meestal langer dan een jaar)	
	INSTABIELE HUISVESTING	8 Mensen met een instabiele huisvesting	8.1 Tijdelijk bij familie of vrienden	Leven in tijdelijk conventionele huisvesting (niet uit vrije keuze)
			8.2 Zonder standaard huurcontract	Gebruiken van een woning zonder standaard huurcontract (niet kraken)
			8.3 Illegale bezetting van land	Bezetten van land zonder wettelijke rechten
	9 Mensen die hun huis uit worden gezet	9.1 Uitgevoerd dwangbevel (huurhuis) 9.2 Terugname bevel (koophuis)	Wanneer procedures voor huissuitzetting in gang gezet zijn Wanneer de hypotheekverstrekker het huis in beslag mag nemen	
10 Mensen die leven onder dreiging van huiselijk geweld	10.1 Gemeld bij politie	Wanneer de politie actie onderneemt om veiligheid voor slachtoffers van huiselijk geweld te garanderen		
ONTTOEBREKENDE HUISVESTING	11 Mensen in tijdelijke / niet conventionele woningen	11.1 Camper / caravan	Niet bedoeld als standaard woonplaats	
		11.2 Niet conventionele woonruimte	Tijdelijke schuilplaats (kraken)	
		11.3 Tijdelijke aard	Roma, zigeuners, woonwagengewoners	
12 Mensen in ongeschikte huisvesting	12.1 Woning ongeschikt voor bewoning	Woonruimte die door landelijke wetgeving ongeschikt verklaard is voor bewoning		
13 Mensen die wonen in een extreem overbevolkt 'gebied'	13.1 Hoogste nationale norm van overbevolking	Bepaald als het overschrijden van de nationale dichtheidsnorm voor oppervlakte of bruikbare kamers		

Dak- en thuislozen? Ethos Light:

	Operationele categorie	Definitie/leefsituatie
1	In openbare ruimte	Leven in de publieke ruimte
2	In noodopvang	Laagdrempelige en kortdurende opvang
3	In opvang voor thuislozen	Opvangcentra en tijdelijke huisvesting Duur < 1 jaar
4	Instellingverlaters	Langer moeten verblijven in zorg; Gevangenis verlaten zonder woonoplossing
5	In niet-conventionele ruimte	Wonen in tent, caravan, hut, garage, kraakpand ... door gebrek aan huisvesting
6	Bij familie/vrienden	Inwonen door gebrek aan huisvesting

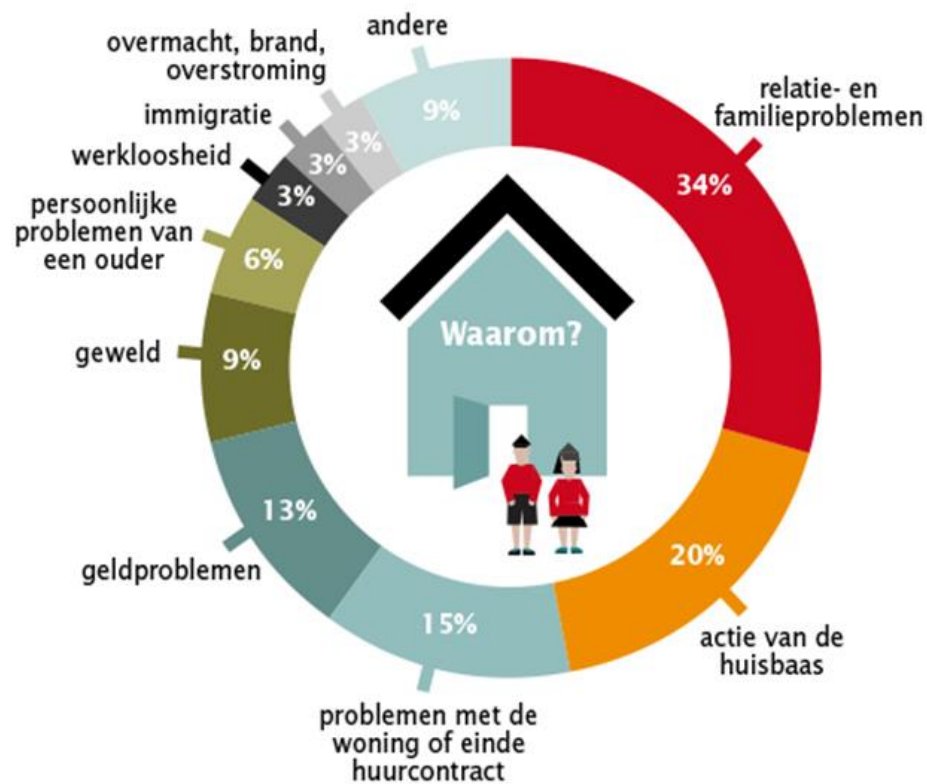
- Gebruikers van winteropvang, noodwoningen, residentiële opvangcentra en begeleid wonen
- 5378 personen en kinderen
- Winteropvang : 711 volwassenen, 53 kinderen
- CAW residentieel: 1132 cliënten, 364 kinderen
- CAW B(Z)W: 1227 cliënten, 732 kinderen
- OCMW: 580 cliënten, 579 kinderen

OCMW: vorderingen tot uithuiszetting

- Aantal unieke gebruikers:
 - 599 uithuiszettingen in 179/308 OCMW's
(Jaarbasis obv 60% OCMW's: 15.600 vorderingen)
- Profiel:
 - 50% in 13 centrumsteden
 - **8/10 uithuiszettingen in private huurmarkt**
 - 9/10 aanleiding = huurachterstand
 - 57% OCMW's niet op hoogte van verdere vervolg
 - 26% gezinnen met kinderen (19% onbekend)

Dak- en thuisloosheid bij kinderen

Waarom verloren de kinderen van de nulmeting hun thuis?

► *n=1.534, verschillende antwoorden mogelijk*

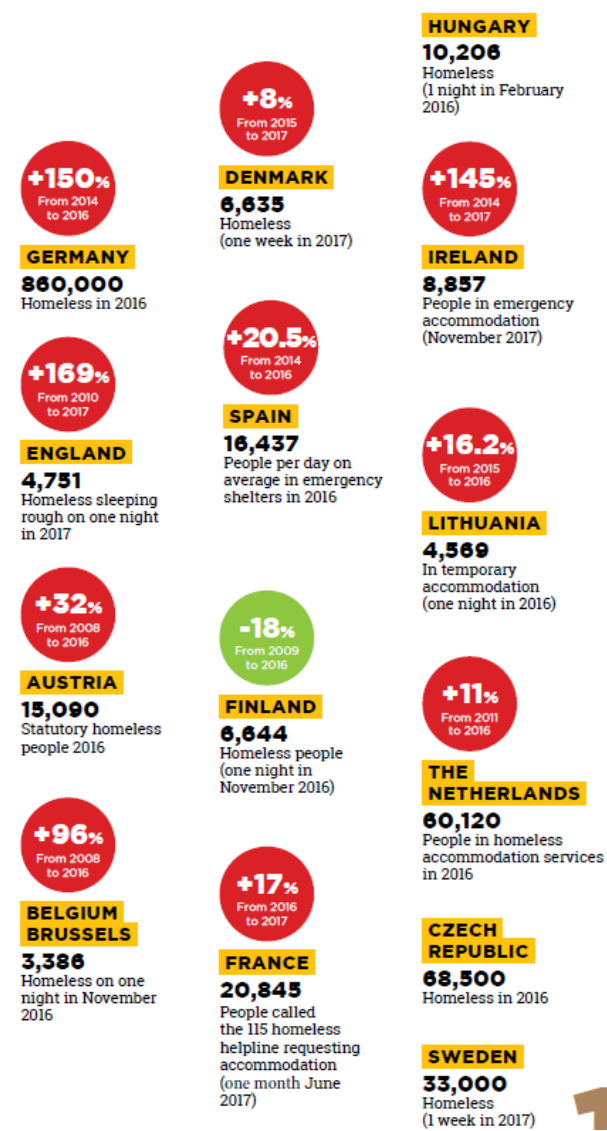
- Grote druk op gezinsleven
- Alles is gemeenschappelijk, nauwelijks privacy
- Hoge schulden
- Vaak al lange tijd in opvangcentrum
- Schaamte ('persoonlijk geheim')
- Breuken in vriendschappen en schoolleven

- Cijfers uit de nulmeting (2014):
 - 10 % van de gebruikers van winteropvang zijn jonger dan 25 (n=711)
 - 20 % van gebruikers van residentiële centra zijn jonger dan 25 jaar (n=1119)
 - 20 % van gebruikers van begeleid wonen is jonger dan 25 jaar (n=1222)
 - 17 % van gebruikers van doorgangswoningen is jonger dan 25 jaar (n=580)
 - 8% van de vorderingen betreft jongeren onder 25 jaar

Dak- en thuisloosheid in Europa: alarmerende cijfers in 2016

THE OTHER EUROPE

COLD REALITY
FIGURES ON HOMELESSNESS
NON-COMPARABLE

Europese cijfers: laatste schattingen

(bron: 4th overview of housing exclusion)

- 700.000 dak- en thuislozen (stijging van 70 % op 10 jaar)
- 23 miljoen huishoudens die een te groot aandeel aan huur betalen
- 34 miljoen huishoudens in overbevolkte huizen
- 17 miljoen huishoudens die hun woning onvoldoende kunnen verwarmen
- 7 miljoen huishoudens met betalingsachterstand

Veranderingen in het profiel van daklozen

- Verjonging
- Verkleuring
 - Personen met een precair verblijfsstatuut
 - Personen met migratie-achtergrond
- Vervrouwelijking
- Gezinnen in dakloosheid

“Het kan iedereen overkomen”: “Don’t believe the hype” (Fitzpatrick& Bramley, 2018)

- Kinderarmoede is belangrijkste risicofactor
- Een significant groter risico dan psychiatrische of verslavingsproblematiek
- Minder sterk maar nog steeds effect van regiokenmerken (vooral druk op woonmarkt)

White male	Mixed ethnicity female
Relatively affluent childhood in rural south of England	Experienced poverty as a child Brought up by a lone parent
Unproblematic school career	
Graduated from university at 21	Left school or college at 16
Living with parents at age 26	Living as a renter at 26
	Spells of unemployment
No partner	No partner
No children	Own children
Predicted probability of homelessness by age 30: 0.6%	Predicted probability of homelessness by age 30: 71.2%

Housing first versus 'housing led'

- Omslag in aanpak → woongerichte oplossingen
 - Housing first
 - Versnelde toewijzing sociale woningen
 - SVK
 - Huursubsidie
 - ...
- 3 aspecten van (t)huis realiseren

Woongerichte oplossingen : Family options study in VS (Gubits et al, 2018)

- Onderzoekspopulatie : 2282 gezinnen in opvangcentra
- Vier interventies:
 - Kortdurende huursubsidie (880 dollar)
 - Langdurende huursubsidie (1172 dollar)
 - Begeleid wonen in combinatie met intensieve begeleiding (2706 dollar)
 - Noodopvang (4819 dollar)
- Nameting na 20 en 37 maanden:
 - Huisvestingsstabiliteit het hoogst bij langdurende huursubsidie
 - Betere psychische gezondheid van ouder(s)
 - Kinderen gaan meer naar school

Aandacht voor dakloosheid in regeerakkoord

- JA

- We zetten verder in op de aanpak van dak- en thuisloosheid. We besteden hierbij aandacht aan het hele continuüm van preventie tot en met intensieve begeleiding zoals in projecten als Housing First voor verslaafde daklozen met een multi-problematiek, met als principiële voorwaarde het aanvaarden van een gepaste begeleiding vanuit de hulpverlening“
- Inzet van gezinscoaches

- MAAR

- Ambities op het gebied van structureel armoedebeleid ?
- Woonbeleid: ambities maar onvoldoende gezien immense woonnod
- Gezinnen met precair verblijfsstatuut ?
- Kindperspectief in beleid en in cijfers?